

TEMAT:
Koszty usług transportowych.

Klasa 2 / TECHNIK SPEDYTOR
Przedmiot: EKONOMIKA TRANSPORTU.

*Opracowała: mgr inż. Agnieszka Ciągło – doradca
metodyczny (ODN, Zielona Góra, 2020)*

Czas: 90 minut (2 x 45 min.)

Cel ogólny: Celem lekcji jest zapoznanie uczniów z podstawowymi pojęciami z zakresu kosztów usług transportowych.

Cele operacyjne lekcji:

Po zakończonych zajęciach uczniowie powinni **umieć/potrafić:**

- wyjaśnić pojęcia: nakład, koszt, wydatek, strata nadzwyczajna,
- sklasyfikować koszty usług transportowych,
- omówić koszty rodzajowe, stałe i zmienne oraz bezpośrednie i pośrednie,
- scharakteryzować koszty zewnętrzne transportu
- przeanalizować koszty usług transportowych w przedsiębiorstwie „TREWAX”.

Cele w języku ucznia (NACOBZU):

1. Wskażesz różnicę między nakładem, kosztem, wydatkiem a stratą nadzwyczajną.
2. Prawidłowo sklasyfikujesz koszty usług transportowych i obliczysz ich strukturę.
3. Omówisz znaczenie kosztów zewnętrznych transportu i podasz ich przykłady.

Plan lekcji

- 1. Określenie podstawowych pojęć: koszt, wydatek, nakład, strata nadzwyczajna.**
- 2. Klasyfikacja kosztów usług transportowych.**
- 3. Koszty zewnętrzne transportu.**
- 4. Ćwiczenie - „Koszty usług transportowych w przedsiębiorstwie transportowym „TREWAX” w latach 20XX i 20XY – analiza struktury”.**

Ad.1.

**W każdej działalności
gospodarczej powstają
koszty.**

**Koszty są pojęciem
pierwotnym względem
przychodów.**

Przedsiębiorstwo najpierw musi zatrudnić pracowników, zakupić materiały, surowce, środki transportu, przetworzyć je oraz sprzedać - osiągnie wtedy przychód ze sprzedaży.

Jeżeli wyroby lub usługi sprzeda za kwotę wyższą niż poniesione koszty – osiągnie zysk.

KOSZT – definicja do użytku 😊)

**to wyrażone w pieniądzu celowe
i przynoszące efekt gospodarczy
zużycie rzeczowych składników
majątku przedsiębiorstwa, usług
obcych oraz pracy ludzkiej.**

KOSZTU nie mylimy z :

- **wydatkiem**, czyli zmniejszeniem stanu środków pieniężnych w kasie lub na rachunku bankowym jednostki gospodarczej,
- **nakładem**, czyli zużyciem siły roboczej oraz zasobów majątkowych przedsiębiorstwa, wyrażonych w jednostkach naturalnych,
- **stratami nadzwyczajnymi**, powstającymi na skutek zdarzeń trudnych do przewidzenia, poza działalnością operacyjną jednostki i niezwiązane z ogólnym ryzykiem jej prowadzenia.

Ad.2. Klasyfikacja kosztów: (wybrane klasyfikacje)

Koszty rodzajowe

Koszty stałe i zmienne

**Koszty bezpośrednie
i pośrednie**

KOSZTY RODZAJOWE

KOSZT RODZAJOWY	PRZYKŁAD
Amortyzacja	amortyzacja samochodu dostawczego, amortyzacja innych środków trwałych niezbędnych do prowadzenia działalności transportowej (zestawy komputerowe)
Zużycie materiałów i energii	zużycie olejów, smarów, paliwa, części zamiennych
Usługi obce	konserwacja taboru, składowanie, remonty
Wynagrodzenia	płace pracowników działu transportowego, kierowców, innych administracyjnych
Podatki i opłaty	podatek od środków transportu, podatek od nieruchomości, opłaty skarbowe, korzystanie z autostrad
Ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia na rzecz pracowników	składki na ubezpieczenia społeczne finansowane przez pracodawcę, na Fundusz Pracy i Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych, odzież ochronna i robocza
Pozostałe koszty	koszty reprezentacji i reklamy, podróży służbowych

KOSZTY STAŁE I ZMIENNE

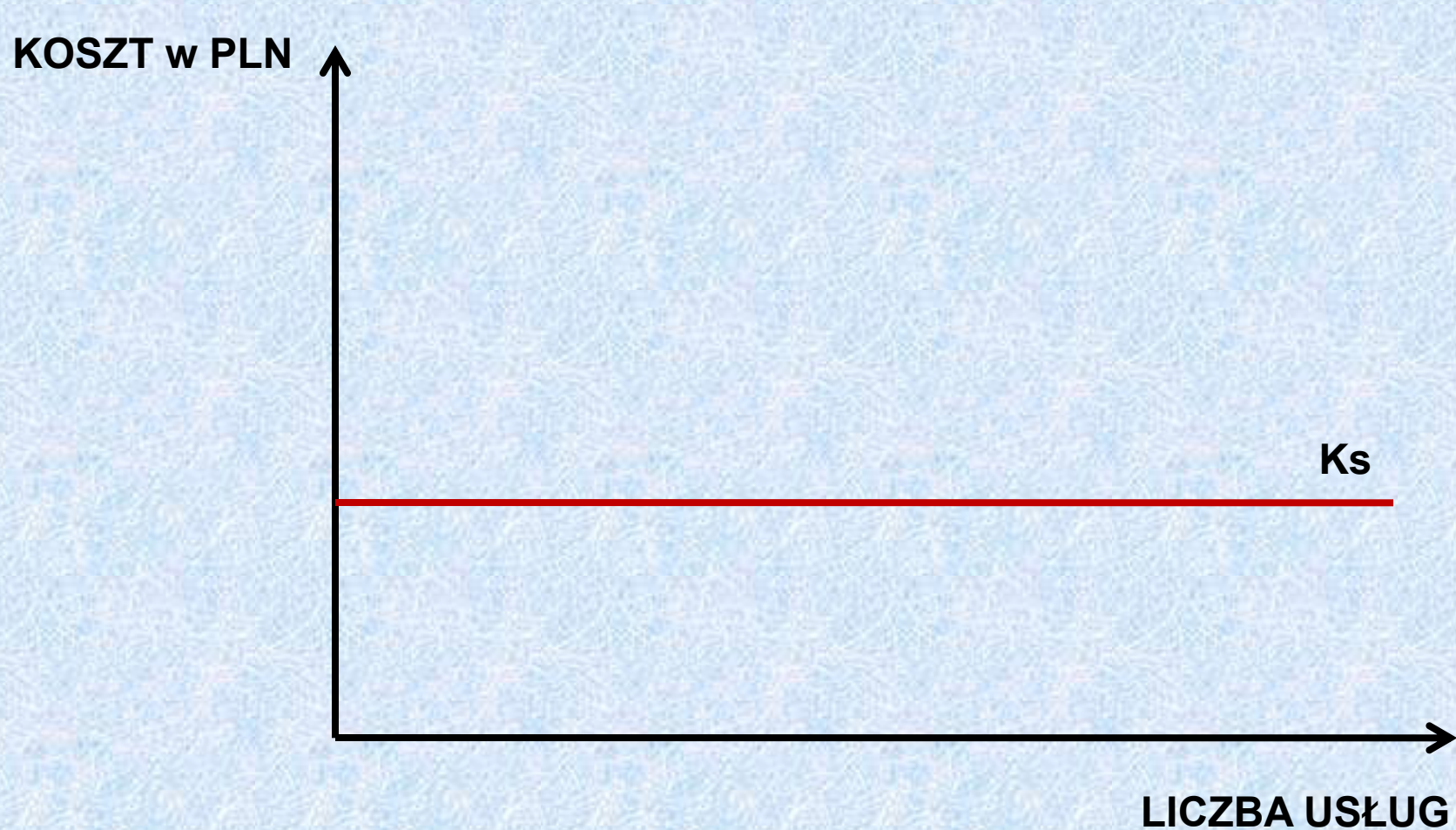
KOSZTY STAŁE

ponoszone niezależnie do
działań rynkowych firmy
(amortyzacja, leasing,
podatek
od nieruchomości)

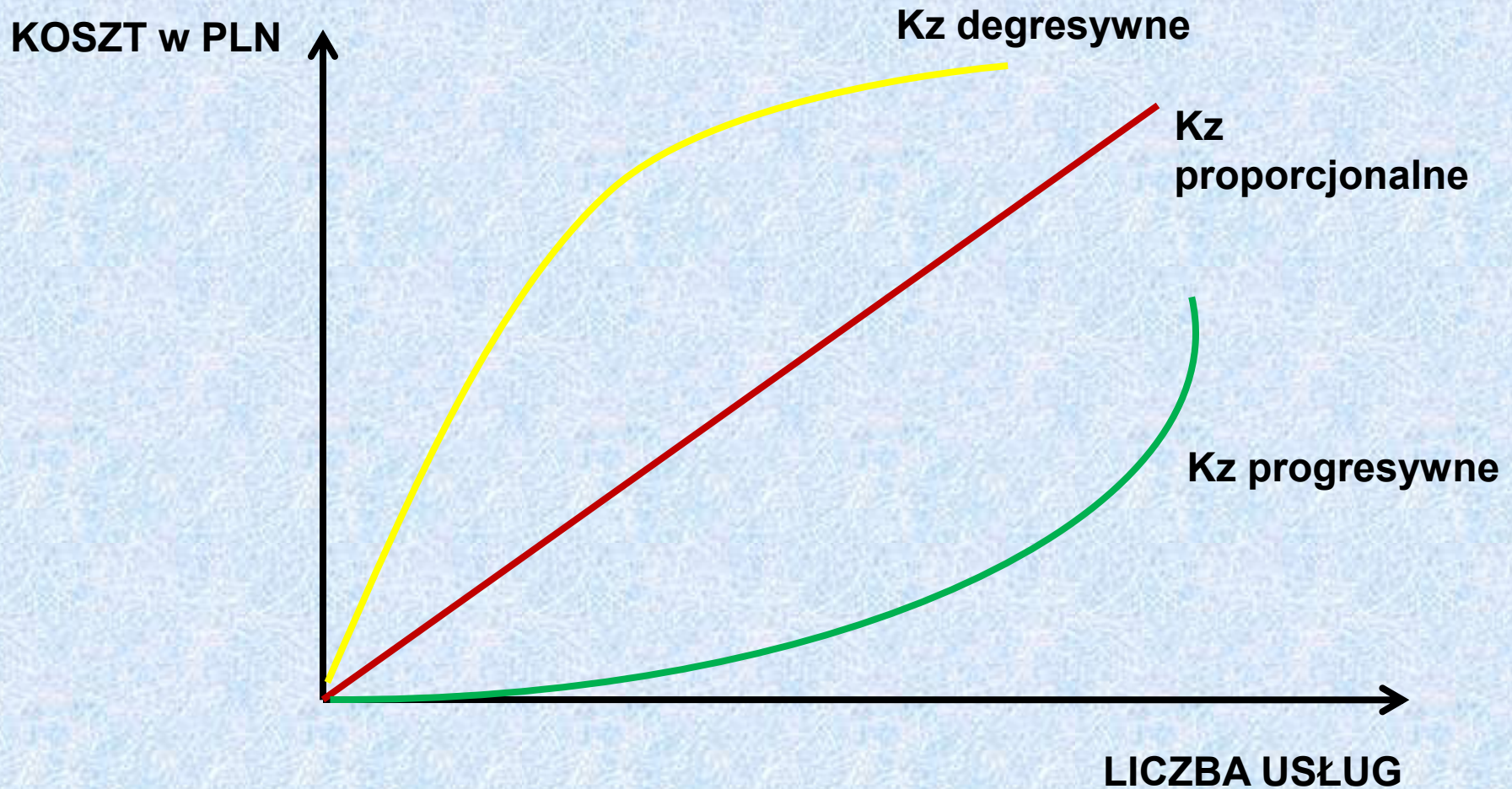
KOSZTY ZMIENNE

zależą od ilości
świadczonych usług
(koszty zużytego paliwa,
części zamiennych,
wynagrodzenia kierowców)

KOSZTY STAŁE (K_s) – wykres

KOSZTY ZMIENNE (Kz) – wykres

KOSZTY BEZPOŚREDNIE I POŚREDNIE

KOSZTY BEZPOŚREDNIE

odnoszą się wprost do jednostek kalkulacyjnych przyjętych do rozliczenia
(zużycie paliwa, płace kierowców)

KOSZTY POŚREDNIE

nie łączą się wprost z jednostkami kalkulacyjnymi, ale ich poniesienie jest niezbędne dla działalności gospodarczej
(koszty zarządu, sprzedaży usług)

Ad.3. Koszty zewnętrzne transportu

są to koszty zużycia środków służących do wytworzenia usługi transportowej, których nie ponosi usługodawca i usługobiorca, ale ogół społeczeństwa.

Przykłady kosztów zewnętrznych transportu:

- ✓ *Wypadki transportowe,*
- ✓ Hałas,
- ✓ Zanieczyszczenie powietrza,
- ✓ Zmiany w krajobrazie,
- ✓ Kongestia transportowa.

Koszty związane z wypadkami w transporcie - przykłady:

- Wartość odszkodowań dla bliskich ofiar wypadków.
- Wartość produkcji netto, jaką ofiara wypadku mogłaby jeszcze wytworzyć od czasu nieszczęśliwego wypadku do osiągnięcia wieku emerytalnego.
- Koszt opieki medycznej.
- Koszty administracyjne związane z wypadkiem.

Ad. 4. Ćwiczenie

„Koszty usług transportowych w przedsiębiorstwie transportowym „TREWAX” w latach 20XX i 20XY – analiza struktury”.

Dokonaj analizy kosztów usług transportowych w przedsiębiorstwie „TREWAX” w latach 20XX i 20XY na podstawie wskaźnika struktury (koszty rodzajowe).

Koszty rodzajowe w przedsiębiorstwie transportowym „TREWAX” w latach 20XX i 20XY (dane umowne).

KOSZT RODZAJOWY	Wartość kosztu w PLN	
	ROK 20XX	ROK 20XY
Amortyzacja	14 250,00	15 690,00
Zużycie materiałów i energii	21 130,00	24 690,00
Usługi obce	12 110,00	10 950,00
Wynagrodzenia	39 985,00	44 500,00
Podatki i opłaty	8 950,00	9 650,00
Ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia na rzecz pracowników	20 447,00	22 140,00
Pozostałe koszty	6 900,00	5 100,00
RAZEM		

Wskaźniki struktury kosztów rodzajowych w latach 20XX i 20XY.

KOSZT RODZAJOWY	Wskaźnik struktury %*	
	ROK 20XX	ROK 20XY
Amortyzacja		
Zużycie materiałów i energii		
Usługi obce		
Wynagrodzenia		
Podatki i opłaty		
Ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia na rzecz pracowników		
Pozostałe koszty		
RAZEM		

* Wskaźnik liczymy z dokładnością (0,01)

ANALIZA WSKAŹNIKOWA (propozycja):

Największy udział w kosztach w roku 20XX ma/ją
..... i wynosi%.

W roku 20XY najmniejszy udział w kosztach
rodzajowych miały koszty i stanowiły
.....%.

Wzrost kosztów zużycia materiałów i energii może
wynikać z

Dziękuję za uwagę.

Wykaz materiałów źródłowych

- 1) „Obsługa magazynów” cz.1., A. Rożej, J. Stolarski, J. Śliżewska, D. Zadrozna, wydawnictwo WSiP, reforma 2017 (s.292),
- 2) „Organizacja transportu” cz.2., J. Stochaj, J. Stolarski, J. Śliżewska, P.Śliżewski wydawnictwo WSiP, reforma 2017 (strony: 110 – 111, 120 – 121, 125 – 126),
- 3) Ćwiczenie – opracowanie własne.

Dane adresowe do konsultacji: A.Ciaglo@odn.zgora.pl